

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
30.05.2023

Sak:

Sammensetning av oppgaveutvalg for fastsetting av eksamensoppgaver - 1.-4. avdeling, masterprogrammet i rettsvitenskap

Innstilling til vedtak:

1. Studieutvalget anbefaler at ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg for 1.-4. avdeling på masterprogrammet i rettsvitenskap opphører og erstattes av en ordning der en engasjert lektor deltar i utvalget.
2. Studieutvalget anbefaler at *Eksamensreglementet for 1.-4. avdeling (fellesdelen) i graden master i rettsvitenskap* § 2 endres i tråd med vedlagte forslag (jf. vedlegg 1).
3. Studieutvalget anbefaler at vedtatt ordning gjelder fra og med studieåret 2023/2024, og at den evalueres etter tre gjennomførte studieår.

Bakgrunn

Ifølge [Eksamensreglementet for 1.-4.-avdeling \(fellesdelen\) i graden master i rettsvitenskap](#) § 2 skal eksamensoppgavene fastsettes av et oppgaveutvalg for hver avdeling.¹ Medlemmene i oppgaveutvalgene skal være avdelingsleder (leder i utvalget hvis ikke annet er bestemt), nestleder, en ekstern sensor, og to studentrepresentanter som er oppnevnt av Juridisk studentutvalg (JSU). Studentene må ha gjennomført og bestått respektive avdeling, og kan ikke være oppmeldt til gjentakseksamen på avdelingen. Navnene på studentene skal ikke gjøres kjent.

I prosessen med å få på plass oppgaveutvalg tar fakultetet kontakt med leder av JSU og ber om at det innhentes studentrepresentanter. Ifølge overnevnte eksamensreglement § 13 er det taushetsplikt for alt arbeid med oppgaver, oppgaveforslag, drøftinger om oppgaver, samt opplysninger om hvem som er studentrepresentanter i oppgaveutvalgene. Fakultetet gjør det klart overfor JSU at studentrepresentantene må ha fullført respektive avdeling, og at de ikke må være oppmeldt til gjentakseksamen på avdelingen. Studentrepresentantene

---

¹ [Regelverk ved UiT | UiT](#)

kan heller ikke ha nær relasjon til studenter på respektive avdeling. JSU blir også informert om at det ikke må gjøres kjent hvem som deltar som studentrepresentanter, og at studentene må signere en taushetserklæring i forkant av arbeidet i oppgaveutvalget. Fakultetet har utover dette ingen rolle i innhenting av studentrepresentanter. Den interne rutinebeskrivelsen for fakultetet sitt arbeid er vedlagt (jf. vedlegg 2).

I JSU er det leder og nestleder som arbeider med å finne studentrepresentanter, slik at færrest mulig vet hvilke studenter som oppnevnes (det bes om bistand fra øvrige styremedlemmer ved behov). JSU legger stor vekt på å finne studenter som vil respektere taushetsplikten, og som egner seg til å sitte i et oppgaveutvalg. De ser ellers etter personlige egenskaper som refleksjonsevne og faglig innsikt.

Når JSU tar kontakt med studentene informerer de om at det er strengt taushetsbelagt arbeid, og at ingen andre skal vite at de deltar. Fordi en del studenter melder seg til gjentak på tidligere avdeling, rapporterer JSU at det tidvis kan være utfordrende å finne egnede kandidater, fordi de må vente på oppmeldingsfristens utløp, og deretter avdekke om aktuelle kandidater planlegger å ta gjentak av eksamen. Dette innebærer at JSU har et relativt kort tidsvindu for å finne representanter etter oppmeldingsfristen, før oppgaveutvalgets sammensetning skal være klart. Per tid har ikke JSU nedskrevet i rutinebeskrivelse hvordan de går frem for å finne studenter. Dersom ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg videreføres, presiserer JSU at en slik rutine bør komme på plass.

Saken fremmes nå for Studieutvalget etter bestilling fra avdelingslederne som følge av at ordningen har vært gjenstand for diskusjon i en årrekke, og på bakgrunn av et sikkerhetsbrudd våren 2022. For ytterligere redegjørelse om ordningen med studenter i oppgaveutvalg, se sak SU 16/23.²

Høring

Studieutvalget startet innledende behandling av sak om oppgaveutvalgenes sammensetning i SU 16/23 og kom frem til at sak om sammensetning av oppgaveutvalgene på 1.-4. avdeling på masterprogrammet i rettsvitenskap skal legges fram for nærmere drøftinger og anbefaling til vedtak i møtet den 30. mai 2023. Studieutvalget ba om at ledere og nestledere i oppgaveutvalg, tillitsvalgte studenter, styremedlemmer i JSU samt studentrepresentanter i oppgaveutvalgene på forhånd gis anledning til å uttale seg, og at deres innspill skal legges ved saken. I vedtaket i sak SU 16/23 er det presisert at eventuelle endringer som gjelder oppgaveutvalgene tidligst skal tre i kraft fra og med studieåret 2023/2024, og deretter skal evalueres etter en nærmere angitt periode.

For fakultetet er det viktig å involvere studenter i behandlingen av saker som anses å være av særlig interesse for studentene. Det er i denne saken lagt til rette for en høringsrunde, hvor studenter og ansatte har hatt mulighet til å la seg bli hørt. JSU har dessuten vært orientert fra starten og har bidratt aktivt for å belyse saken både i møter og skriftlig.

---

² [Møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet UiT den 29.03.2023](#), sak SU 16/23.

Saken er sendt på høring til tillitsvalgte studenter på 1.-5. avdeling (10 stk.), JSU styremedlemmer (7 stk.), studentrepresentanter i oppgaveutvalgene i perioden 2021-2023 (17 stk.) eksamensledere på 1.-4. avdeling (4 stk.) og nestledere i oppgaveutvalg 1.-4. avdeling (4 stk.). Ved høringsfristens utløp var det innkommet totalt 14 svar, hvorav 1 fra gruppen tillitsvalgte studenter, 3 svar fra JSU styremedlemmer, 4 svar fra studenter med erfaring fra oppgaveutvalg og 6 fra ledere/nestledere i oppgaveutvalg.

Fremstilling av høringssvar

Formålet med høringen er å innhente synspunkter rundt sammensetningen av oppgaveutvalgene ved Det juridiske fakultet. I det følgende gis en deskriptiv oppsummering av høringssvarene, som er vedlagt i sin helhet (jf. vedlegg 3).

Høringssvarene er tematisk organisert her:

- Kvalitetssikringsfunksjonen til studenter i oppgaveutvalgene

Noen høringssvar fremholder at studentene i kraft av å nylig selv ha gjennomgått undervisningen og at de har et nært forhold til pensum og kunnskapsmål, har god oversikt over hvilke deler av pensum- og undervisning som oppleves utfordrende blant studentene. Dette gjør dem godt i stand til å komme med nyttige innspill ang. eksamensoppgaveforslagets faglige nivå og fange opp tilfeller hvor den foreslåtte oppgaven ikke treffer pensum, kunnskapsmål og eller hva som er gjennomgått i undervisning. På den annen side påpeker et av høringssvarene at detaljkunnskap om fagene de hadde året før kan være rusten, og at det derfor kan være utfordrende for studentene å forstå nettopp nivået i oppgaven.

Et høringssvar kommenterer videre at studentrepresentantene har best forutsetning for å si noe om hvordan andre studenter vil kunne forstå oppgaven, og lettere fange opp eventuelle forvirrende momenter. Gjennom deltakelse i utvalget kan studentene stille spørsmål ved oppgavens utforming, misforståelser i faktum eller liknende. Det henvises til et tilfelle hvor studenter i oppgaveutvalg har tolket oppgaveforslaget annerledes enn de vitenskapelig ansatte, og dermed avdekket at oppgaven kunne misforstås av studenter. Det anføres at studenter og ansatte ofte vil tolke samme eksamenstekst ulikt. Det argumenteres også for at studentene er godt egnet til å vurdere eksamensoppgavens omfang, for eksempel at oppgaven er for omfattende for den aktuelle eksamen, eller at den dekker for lite av pensum.

Flere høringssvar angir at nytteverdien av studentinnspillene oppleves som variert. En respondent mener at vi neppe vil merke store forskjeller med eller uten studenter når det gjelder oppgavekvalitet. Det fremholdes også at erfaringsmessig slutter studentene seg ofte til de innspill som kommer fra vitenskapelig ansatte og det eksterne medlemmet i oppgaveutvalget.

Det er stor enighet blant respondentene om at studentene i oppgaveutvalgene oftest tar opp hvordan oppgaven er formulert, at oppgaveteksten er tvetydig og må tolkes. Fra et faglig perspektiv fremheves det i et av høringssvarene at det ikke alltid formålstjenlig å hensynta slike innspill, fordi hensikten med oppgavetekstene er at de skal være vage nok til at studentene må vise selvstendighet i disponeringen av oppgaven. Noen respondenter erkjenner at i mange tilfeller vil ansatte og eksterne representanter gjøre de samme observasjonene som studentene i oppgaveutvalgene gjør, men at dette ikke alltid er tilfelle.

Selv om studentene kanskje ikke gir mange tilbakemeldinger i møtet, mener de deltakelsen er viktig, fordi det ikke er mulig å vite i forkant hvilke oppgaver studentene vil se feil eller utfordringer ved.

I et av hørings svarene fremheves det at studentdeltakelsen sikrer at eksamensoppgaven som planlegges tilpasses til dagens eksamenssituasjon, for eksempel med henblikk til endringen fra lovsamling til lovdata, hvor studenter og ansatte har ulik praktisk erfaring.

En del respondenter fremholder som mulig argument for opprettholdelse av studentrepresentanter i oppgaveutvalgene, at dette er gjeldende ordning ved de juridiske fakultetene ved henholdsvis UiO og UiB.

- Risikomomenter ved studentdeltakelse i oppgaveutvalgene

Respondentene i høringen erkjenner at studentdeltakelse i oppgaveutvalg klart utgjør en viss risiko for lekkasjer. Noen respondenter vurderer denne risikoen som høyere enn andre respondenter, og mener at risikoen for at informasjon om eksamensoppgaven kommer på avveie er stor, med svært alvorlige konsekvenser ved tilsiktede eller utilsiktede lekkasjer dersom en studentrepresentant skulle forsnakke seg til medstudent(er). Det fremholdes videre at det kan ha vært lekkasjer uten at dette har blitt oppdaget fra fakultetets side. Det tilføyes også at det særegne karakterpresset blant jusstudenter innebærer en forhøyet risiko.

En del respondenter anser risikoen for brudd på taushetsplikten som for stor, sett opp mot verdien av studentenes bidrag i oppgaveutvalgene. Noen respondenter gir uttrykk for at oppgaveutvalgene bør gjennomføres uten studentrepresentanter på grunn av risikoen for sikkerhetsbrudd. Andre respondenter erkjenner at den sikreste løsning er å fjerne studentene helt fra oppgaveutvalgene, men mener at det vil gå på bekostning av kvalitetssikring av eksamensoppgavene.

For å minimere risikoen for sikkerhetsbrudd fremholdes at det er viktig med gode rutiner for å orientere om taushetsplikt mv.

- Kommentarer og forslag knyttet til oppgaveutvalgenes sammensetning dersom ordningen med studentrepresentanter videreføres

I høringsforespørselen inviteres respondentene til å komme med innspill til hvor mange studenter som bør være i oppgaveutvalgene, og hvem som bør ha ansvar for å utpeke disse, dersom ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalgene videreføres.

Flere respondenter argumenterer for å beholde studentrepresentanter i oppgaveutvalgene, og fremhever at det bør være to studenter slik at de har en å diskutere med og støtte seg på. Noen respondenter mener imidlertid at det kan være tilstrekkelig med én studentrepresentant i hvert oppgaveutvalg.

Det er delte meninger om hvem som bør ha ansvar for å finne studentrepresentanter til oppgaveutvalgene. På den ene side fremheves det at JSU har bedre kjennskap til studentene både faglig og sosialt, og er bedre rustet for å finne studenter med god refleksjonsevne, som er til å stole på og som har god faglig innsikt. På den annen side trekkes det frem som

underlig at enkelte medlemmer i JSU, som også er medstudenter, skal vite hvem av studentene som vet om og har en rolle ved utformingen av eksamensoppgavene.

Det fremheves at dersom studentene kontaktes av fakultetet kan de oppleve større lojalitet til fakultetet, enn dersom JSU kontakter dem. Dette trekkes frem som et argument for at fakultetet bør ha ansvaret for å finne studentrepresentanter. Det fremheves også at prosessen kan kvalitetssikres bedre dersom rekrutteringen av studentrepresentanter skjer i regi av studieadministrasjonen ved fakultetet. Det foreslås også en hybridløsning, hvor JSU legger frem en forslagsliste med egnede kandidater, som fakultetet oppnevner representanter fra. Slik sikres at JSU sine medlemmer ikke vet nøyaktig hvilke studenter som sitter i oppgaveutvalgene.

Det fremholdes at det i alle tilfelle bør utarbeides tydeligere rutiner for informasjon om taushetsplikt, hvordan studenter kontaktes og hvilken informasjon de får, særlig fordi oppdraget langt på vei kan være mer omfattende enn først forespeilet.

- Forslag og kommentarer knyttet til oppgaveutvalgenes sammensetning dersom ordningen med studentrepresentanter avvikes

For det tilfelle at Studieutvalget anbefaler at ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalgene opphører, inviteres respondentene i høringsforespørselen til å uttale seg om eksempelvis lektorer eller stipendiater ansatt ved fakultetet vil kunne ivareta studentperspektivet i oppgaveutvalget.

Noen respondenter mener at lektorer eller stipendiater ikke er representative for gjennomsnittstudenten, og ikke nødvendigvis er nyutdannet. De mener også at denne gruppen heller ikke nødvendigvis har den refleksjonsevnen JSU er på utkikk etter ved oppnevning av representanter.

Et annet argument som fremholdes er at lektorer og stipendiater er ansatte ved fakultetet og vil påvirkes av at de sitter i utvalget sammen med kollegaer, og i størst grad oppleve lojalitet mot fakultetet, og kollegaer og de ansattes opplevelse av tidspress og merarbeid dersom en oppgave ikke blir vedtatt i utvalget.

Andre respondenter mener på sin side at lektorene kan være egnet som representanter for oppgaveutvalgene, siden de har god kjennskap til studentene og seminarene, og nylig har vært studenter selv. Disse kan bidra med det samme som studentene, uten den risiko for lekkasjer som bruk av studenter medfører.

Det foreslås også at studentperspektivet kan ivaretas på annen måte enn ved at studentene sitter i selve oppgaveutvalget, eksempelvis via en evalueringsordning i etterkant av eksamen hvor innspill fra studenter innvirker på eksamensoppgavene som lages året etter.

Diskusjon

Studieutvalget bes på bakgrunn av innkomne høringssvar og redegjørelser i denne sak samt innledende saksbehandling i sak SU 16/23 om å drøfte og gi sin anbefaling om fremtidig sammensetning av og praksis for oppgaveutvalgene. Studieutvalgets anbefalinger bør ikke uten videre basere seg på hva flertallet av respondentene har svart, men utledes fra en grundig helhetsvurdering av de innspill som mottas og eventuelle andre momenter som

Studieutvalget anser av betydning. I vurderingen bes Studieutvalget især om å diskutere hensikten med studentdeltakelse i oppgaveutvalgene, opp mot risikoen ved slik deltakelse. Det foreligger flere alternativer for oppgaveutvalgenes sammensetning, slik som:

1. Ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg videreføres

Det første hovedalternativet som kan belyses er at dagens ordning med studentrepresentanter videreføres. Fordelene med en slik løsning er at studentrepresentantene bidrar i arbeidet med å kvalitetssikre oppgaven, særlig med tanke på eventuelle tvetydigheter i oppgaveformuleringen, oppgavens omfang, og praktisk gjennomførbarhet under gjeldende eksamensvilkår. Studentrepresentasjon i oppgaveutvalgene kan også være tillitsvekkende for andre studenter, ved at de opplever at noen særskilt ivaretar deres behov og taler deres sak ved vedtakelse av eksamen. Dette kan gjøre at prosessen med fastsettelse av eksamensoppgaver i oppgaveutvalgene gis legitimitet ovenfor studentene.

Gjeldende ordning ved UiT fremstår som relativt lik slik den er organisert for masterprogrammet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet, UiO, hvor eksamensoppgaveutvalgene har tilnærmet lik sammensetning som den gjeldende ordningen ved UiT.³ Ved UiO er imidlertid studentrepresentantene også ilagt andre funksjoner enn kun deltakelse i oppgaveutvalgets møter. Blant annet skal studentrepresentantene prøveløse eksamensoppgavene, fortrinnsvis innen lik tidsramme og med de samme hjelpemidler som vil være tilgjengelig under selve eksamen. Det kan tenkes at en slik prøveløsing av eksamensoppgavene gir en mer reell test av oppgavens omfang, tvetydigheter, gjennomførbarhet mv., enn ved at studentene kun leser gjennom eksamensoppgaveteksten og deltar i oppgaveutvalgsmøtene.

Også ved Det juridiske fakultet, UiB, sitter studentrepresentanter i oppgaveutvalgene. Her skiller utvalgets sammensetning seg noe både fra ordningen som gjelder ved henholdsvis UiO og UiT.⁴ Ved UiB består oppgaveutvalget av emneansvarlig, to studentrepresentanter og minst en seminar- eller storgruppeleder. I motsetning til UiT og UiO har ikke UiB en ekstern sensor med som medlem i oppgaveutvalget. Ved UiB er hovedformålet med oppgaveutvalget å kontrollere at oppgavene er formulert klart og entydig med tanke på faglig innhold og form for oppgavesvar. På linje med UiT opererer heller ikke UiB med prøveløsing av eksamensoppgaver.

En videreføring av studentdeltakelse i oppgaveutvalgene er ikke uten ulemper, verken for studentene eller for fakultetet. Det vil alltid være en risiko for at informasjon om oppgaveutvalgets sammensetning, diskusjoner og vedtatte oppgaver kan komme på avveie. Denne risikoen øker ved studentdeltakelse i utvalgene, som naturlig nok er mer i kontakt med sine medstudenter enn de øvrige medlemmene av oppgaveutvalgene. Dersom medstudenter finner ut hvem som sitter i oppgaveutvalgene, kan også studentrepresentantene risikere å utsettes for utilbørlig press for å avsløre oppgavens tema og innhold.

---

³ [Instruks for eksamen og sensur - For ansatte - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#) § 2-3.

⁴ [Instruks om oppgavegjeving og sensur UiB](#) punkt 1.1.

Etter innføring av ny studieplan⁵ med flere eksamener per avdeling hvor også noen avholdes i høstsemesteret, innebærer ordningen etter ny studieplan en større arbeidsbyrde enn tidligere for representantene i oppgaveutvalgene.

Den nye eksamensordningen innebærer også at medlemmene i oppgaveutvalget er bundet av taushetsplikten om sin egen deltakelse i oppgaveutvalget over en lengre periode. Taushetsplikten gjelder etter Eksamensreglementets §13 oppgaver, oppgaveforslag og drøfting av oppgaver, samt “opplysninger på forhånd om hvem som er studentrepresentant i oppgaveutvalget”. I praksis innebærer dette at taushetsplikten om oppgavens innhold og studentrepresentantens identitet gjelder frem til sensurfall etter siste eksamen som er vedtatt av det aktuelle oppgaveutvalget. For noen utvalg kan dette innebære at taushetsplikten består i om lag 6 mnd. Jo lengre denne perioden er, jo større er risikoen for at innhold i eksamensoppgaven blir kjent.

Ved et relativt lite juridisk fakultet, som ved UiT, kan det også argumenteres med at det er vanskelig å unngå at studentrepresentantenes identitet blir kjent.

a. Med én studentrepresentant per utvalg

Et alternativ er at oppgaveutvalgene videreføres med studentrepresentanter, men at antallet studenter i hvert utvalg justeres fra to til én. Fordelen vil være at risikoen for brudd på taushetsplikt reduseres. Ved to studentrepresentanter er det potensielt dobbelt så mange som kan lekke informasjon, og et dobbelt så stort studentnettverk som kan sette studentene under press. Videre kan ordningen med to representanter innebære en pulverisering av ansvar for eventuelle lekkasjer, idet det vil være vanskeligere å avdekke hvor lekkasjen kommer fra.

På den annen side kan det være mer krevende for studentene å sitte som eneste studentrepresentant i oppgaveutvalget, idet man ikke har en medstudent å støtte seg til i argumenter om at oppgaven av ulike årsaker ikke egner seg til eksamen. For studenter som sitter alene i oppgaveutvalg, kan det være slik at studenten i større grad innretter seg etter meningene til oppgaveutvalgets andre representanter med lengre erfaring.

b. Med to studentrepresentanter per utvalg

Et annet alternativ er at oppgaveutvalgene videreføres med to studentrepresentanter, slik ordningen er i dag. Fordelene med en slik løsning er at det er en trygghet i å være to studentrepresentanter, og lettere å fremholde sine synspunkter. Videre er en slik ordning mindre sårbar ved frafall, idet man ofte vil være sikret å minimum ha en studentrepresentant til stede på tross av sykdom og liknende.

Motsatt er ulempen med to studentrepresentanter som nevnt over, at risikoen for lekkasjer anses som høyere.

c. Studentrepresentantene oppnevnes av JSU

---

⁵ Vedtak i Fakultetsstyret i sakene [FS 9/20](#) og [FS 9/21](#).

Dersom ordningen med studentrepresentanter i eksamensoppgaveutvalgene videreføres, er spørsmålet videre hvem som bør oppnevne disse representantene.

Fordelen med at JSU oppnevner studentrepresentantene, er at de kjenner medstudentene sine godt, og kan gjøre en vurdering av skikkethet for oppgaven, basert på medstudentenes adferd i både sosiale og faglige sammenhenger. Det kan velge medstudenter som fremstår som troverdige, pålitelige og representative.

På den annen side innebærer oppnevningen av studentrepresentanter til oppgaveutvalgene en del arbeid for noen av medlemmene i JSUs styre. Det kan videre reises spørsmål ved om det er riktig at disse styremedlemmene skal ha kjennskap til hvilke studenter som er representanter i oppgaveutvalget på avdelingen de selv skal avlegge eksamen ved.

Inneværende styre i JSU har etablert gode rutiner for å finne studentrepresentanter til oppgaveutvalgene, men dette kan være en utfordrende oppgave å overta for et nytt styre fra høsten 2023. Fakultetet har ingen grunn til å tvile på at JSU håndterer oppgaven på en god måte, men idet fakultetet ikke er involvert i JSU sin prosess kan vi ikke kvittere den ut på samme måte som andre ledd i eksamensarbeidet. For fakultetet er det viktig å kunne gå god for alle ledd i eksamensarbeidet, også utvelging av studentrepresentanter til oppgaveutvalg.

En forutsetning for eventuell videreføring av ordningen der JSU oppnevner studentrepresentanter til oppgaveutvalgene, er at rutinene for arbeidet må nedfelles i skriftlige retningslinjer, særlig med tanke på å sikre mot brudd på taushetsplikten. Av hensyn til forutberegnelighet for både JSU og studieadministrasjonen bør det fastsettes faste frister for arbeidet med oppnevning av utvalgsmedlemmer, planlegging av tidspunkter for møter mv. Det er imidlertid vanskelig å ha oversikt over hvor mye arbeid deltakelse i et utvalg vil innebære.

d. Studentrepresentantene oppnevnes/tilsettes av fakultetet

Et alternativ til at JSU styremedlemmer oppnevner studentrepresentanter til oppgaveutvalgene, er at fakultetet selv står for denne oppnevningen. Fordelen med en slik løsning er at antallet personer som kjenner til studentrepresentantenes identitet reduseres. Dette innebærer nok at risikoen for brudd på taushetsplikten reduseres tilsvarende. Det kan også argumenteres for at studenter som oppnevnes direkte av fakultet kan oppleve større grad av lojalitetsfølelse ovenfor fakultetet, noe som reduserer risikoen for brudd på taushetsplikten.

For fakultetet er det videre enklere å holde oversikt over hvilke studenter som har meldt seg til gjentak på eksamen. Ved et relativt lite fakultet som ved UiT, har studieadministrasjonen god oversikt over studentmassen og kan derfor være i god stand til å finne egnede kandidater.

UiB har gått bort fra at sin tidligere ordning hvor JSU oppnevnte studenter til oppgaveutvalgene. De har overført denne arbeidsoppgaven til fakultetet. Ved UiB arrangeres dette ved at erfarne arbeidsgruppeledere spørres om de ønsker å fortsette jobben som arbeidsgruppeleder, og om de ønsker å sitte i oppgaveutvalg. Arbeidsgruppelederne er sterke studenter, men de har som arbeidsoppgave å ivareta studenter på alle ferdighetsnivå. Ved UiB fremheves at siden de har en periode bak seg som arbeidstakere ved fakultetet,

har de normalt også opparbeidet et lojalitetsforhold, og fått anledning til å vise seg tillitten verdig.⁶

Arbeidsgruppelederne ved UiB kan sammenlignes med begynnerkollokvielederne ved UiT, bortsett fra at ordningen med arbeidsgruppeledere varer over lengre tid enn begynnerkollokvieleder ordningen. På et mindre fakultet, med langt færre begynnerkollokvieledere enn UiB har arbeidsgruppeledere, er det imidlertid vanskelig å se for seg hvordan fakultetet skal kunne ivareta studentrepresentantenes anonymitet dersom det vedtas at studentrepresentanter i oppgaveutvalgene skal velges blant begynnerkollokvieledere, eller studenter med tidligere erfaring som begynnerkollokvieleder.

Et alternativ til at fakultetet selv utpeker studentrepresentanter til oppgaveutvalgene, slik fremhevet i et par av høringssvarene, er at JSU styret forbereder en liste med navn som de mener er egnet, som fakultetet kan velge blant. Fordelen ved dette vil være at studentene i JSU ikke har kjennskap til nøyaktig hvilke av studentene som til sist velges inn i oppgaveutvalget. Det er imidlertid uklart om dette vil bidra til å lette arbeidsbyrden for JSU, som allerede opplever det som utfordrende å finne to representanter for hvert kull, og det må antas å være mer utfordrende å finne eksempelvis fem egnede representanter for hvert årskull. Her vil igjen problemet med oppmeldingsfrister mv. gjøre seg gjeldende. En slik deling av arbeidet vil også i større grad innebære noe merarbeid for fakultetsadministrasjonen, sammenlignet med alternativet hvor JSU peker ut studentrepresentantene, men vil på den annen side gi fakultetet bedre kontroll over prosessen.

2. Ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalget opphører

Det andre hovedalternativet er at dagens ordning med studentrepresentanter opphører, uten at studentrepresentasjon i utvalget erstattes. Fordelen ved en slik løsning, er at risikoen for lekkasjer i studentmiljøet og brudd på taushetsplikten minimeres. Det innebærer videre en lavere arbeidsbyrde både for JSU styremedlemmer i forbindelse med utvelgelse av studentrepresentanter, for studentene som unngår å bruke mye tid på arbeid i oppgaveutvalgene, samt for studieadministrasjonen som administrerer arbeidet i utvalgene.

Ulempene med dette alternativet er at studentene ikke lengre bidrar direkte i arbeidet med å kvalitetssikre eksamensoppgavene, særlig med tanke på eventuelle tvetydigheter i oppgaven, oppgavens omfang, vanskelighetsgrad, praktisk gjennomførbarhet mv. Kan oppgaven kvalitetssikres tilstrekkelig uten studentrepresentasjon i oppgaveutvalgene, eller er deres deltakelse en nødvendighet i så måte?

Et annet argument er at de andre juridiske fakultetene har studentrepresentanter i oppgaveutvalgene sine. Oppgaveutvalgene ved UiB og UiO er imidlertid som nevnt ulikt organisert ved de tre institusjonene, både når det kommer til oppnevning av studenter i utvalgene, og til studentrepresentantenes arbeidsoppgaver i utvalget. UiT kan sies å ha den modellen som gir fakultetet minst kontroll, og hvor studentenes funksjon i utvalget er mest begrenset. Ved UiT er studiemiljøet mindre ved UiO og UiB, noe som kan tale for at det er vanskeligere å holde studentrepresentantenes identitet skjult, enn det er ved UiO og UiB.

---

⁶ [Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet UiB den 17.01.2017](#), sak 9/17.

Et spørsmål Studieutvalget videre bør diskutere er om en slik endring er egnet til å svekke studentenes tillit til eksamensordningen, dersom de ikke har egne representanter i oppgaveutvalgene som ivaretar deres perspektiver.

3. Ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg opphører og erstattes av en ordning der lektorer eller stipendiater deltar

For å imøtegå noen av utfordringene som reises ved å eventuelt gå bort i fra ordningen med studentrepresentasjon i oppgaveutvalget, er et tredje hovedalternativ at studentrepresentasjon i oppgaveutvalgene opphører, men at rollen som i dag forvaltes av studentrepresentanter, i fremtiden kan forvaltes av andre representanter i oppgaveutvalget, eksempelvis ved at en engasjert lektor eller stipendiat ved fakultetet sitter i utvalget.

Fordelen med *engasjerte lektorer* i utvalgene, vil være at disse som hovedregel er nyutdannede, og dermed har god kjennskap til studentperspektivet. Videre er lektorene den ansattgruppen ved fakultetet som er mest aktivt inne i seminarundervisningen på 1.-4. avdeling, samt retting av øvingsoppgaver på 1.-4. avdeling. De er dermed godt kjent med hvilke oppgavetyper og formuleringer studentene ofte finner problematisk, og hvilke tolkningsfeil som ofte oppstår i forbindelse med ulike oppgavetyper. Siden de engasjerte lektorene som hovedregel er nyutdannet, vil de også ha praktisk kjennskap til selve eksamensopplevelsen og hvordan eksamen gjennomføres, eksempelvis ved bruk av lovdata i eksamensmodus.

Lektorene er riktignok i det øvre sjiktet på karakterskalaen gjennom studiet, og kan således ikke sies å være representativ for en gjennomsnittstudent, men de er på den annen side vant med å tilpasse undervisningen til studenter på ulikt faglig nivå i undervisningsrommet, noe som vil være en fordel ved arbeid med eksamensteksten.

Alternativt kan en ha en ordning hvor også *stipendiater* trer inn i oppgaveutvalgene for å ivareta hensynene studentrepresentantene har hatt et særlig fokus på i nåværende ordning. Stipendiatene er som oftest nyutdannede kandidater, men ikke alltid. Noen stipendiater kan derfor være ganske distansert fra studiet. Stipendiatene har videre en begrenset undervisningsplikt, noe som innebærer at de ikke bare kan ha begrenset undervisningserfaring og studentkontakt i de aktuelle fagene, men også at et eventuelt verv i oppgaveutvalg fort kan overskride stipendiatenes pliktarbeidstid knyttet til undervisning.

Anbefaling

Som det fremgår av redegjørelsen i sak SU 16/23, er fakultetets praksis med å ha med studenter i oppgaveutvalgene i hovedsak begrunnet ut fra et kvalitetssikringshensyn. Begrunnelsen knyttes her til Universitets- og høyskolelovens § 3-9 (1) om eksamen og sensur, som pålegger institusjonene å sørge for upartisk og faglig betryggende prøving og vurdering av kandidatene. I redegjørelsen konkretiseres dette til at studentenes bidrag i denne forbindelse består i å “å få et studentperspektiv på ordlyd, eventuelle uklarheter, omfang, innhold/relevans, faglig nivå mv. (...)”.

Opp mot dette bidraget settes utfordringer især knyttet til sikkerhet mot avsløring av oppgaveutvalgenes arbeid og utvalgenes sammensetning/medlemmer. Spørsmålet er dermed ikke om overnevnte studentbidrag har en verdi som beskrevet, men om bidraget er

avgjørende for oppgaveutvalgenes kompetanse, ut fra pålegget om å sørge for upartisk og faglig betryggende prøving og vurdering av kandidatene. I den forbindelse skal det påpekes at oppgaveutvalg som forum for direkte studentmedvirkning ikke er nevnt verken i UiTs forskrift om studier og eksamen, eller UiTs kvalitetssystem for utdanning. Det er derfor nærliggende å trekke den slutning at studentmedvirkning er ment å dekkes av andre fora, og at upartisk og faglig betryggende prøving og vurdering forutsettes sikret gjennom eksempelvis ekstern sensur, klagesensur, evaluering m.m.

Basert på innkomne høringssvar og overstående diskusjon, synes det å være en felles forståelse om at studentdeltakelse i oppgaveutvalgene innebærer en forhøyet risiko for sikkerhetsbrudd. Det synes også å være enighet om at studentene primært kommer med innspill knyttet til eksamensoppgavens omfang og hvordan den skal forstås. På spørsmålet om studentbidragene er *avgjørende* for oppgaveutvalgets kompetanse, ut fra pålegget om å sørge for upartisk og faglig betryggende prøving av kandidatene, trekker dette i retning av at studentbidragene ikke er avgjørende.

Samlet sett synes ulempene knyttet til fakultetets nåværende ordning med studentrepresentasjon i oppgaveutvalg større enn fordelene.

Det har imidlertid utvilsomt en nytteverdi å hente inn en stemme som især kan ivareta studentperspektivet, for å bidra til å kalibrere oppgaven mot studentenes modenhetsnivå, dagens eksamenssituasjon mv. For denne oppgaven fremstår de engasjerte lektorene som godt egnet.

På denne bakgrunn rådes Studieutvalget til å anbefale at ordningen med studentrepresentanter i oppgaveutvalg for fastsetting av eksamensoppgaver for 1.-4. avdeling på masterprogrammet i rettsvitenskap opphører og erstattes av en ordning der en engasjert lektor deltar i utvalget.

Signe Veierud Busch
prodekan for utdanning

—

Lene Emilie Øye
konstituert seksjonsleder

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Forslag til endring av eksamensreglement for 1.-4. avdeling (fellesdelen) i graden master i rettsvitenskap § 2
- 2 Fakultetets interne rutinebeskrivelse for arbeid med oppgaveutvalg per vår 2023
- 3 Svar på høring om sammensetning av oppgaveutvalg